

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiin pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei archidiecezane, Sibiin, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Haasenstein & Vogler in Viena, Praga, Budapesta etc. etc.

Correspondențele sînt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoișază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru
fe-care publicare.

Revista politică.

În comisiunea bugetară a delegațiunii austriace contele Andrassy a descris situațiunea politică într'un discurs de o oră și $\frac{1}{4}$. El a combătut învinuirile ridicate contra guvernului și a arătat, că fără pozițiunea de astăzi a monarhiei pacea provinciilor noastre dela margini ar fi atârnat dela voia staturilor mici din vecinătate. Ministrul țice mai departe, că față cu evenimentele ce eventual vor urma mai târziu, ocupațiunea Erțegovinei și Bosniei tot ar fi trebuit să se facă și încă cu jertfe mult mai mari. Vorbind despre cesțiunea finanțială contele Andrassy se provocă la Serbia, România și Grecia și la jertfele aduse din partea acestora și arată, că spesele ocupațiunii nu s'au suit nici la suma jumătate, care s'ar fi cerut numai pentru o mobilizare simplă a armatei întregi. În fine arată Andrassy, că decisiunile congresului sînt favorabile pentru Austro-Ungaria, de ôrece puterile prin mandatul de ocupațiune au esprimat, că o Austro-Ungarie tare și mare este necesitate europenă. Politica guvernului este bună. Politica austro-ungurască țintesc la esecutarea tratatului din Berlin.

Mai mulți delegați pun întrebări despre durata ocupațiunii, că are guvernul de gând să anecheză țerile ocupate? și când ar fi anecheză, ce pozițiune să aibă țerile aceste față cu monarhia, să se incorporeze la una din jumătățile monarhiei, sau să aibă acelaș principe sau domnitoriu, păstrându-și o pozițiune autonomă? Întrebările aceste le-a pus Giskra. Curanda întrebă în privința convențiunii cu Turcia, carea trebuia a se încheia la începutul ocupațiunii, și în privința convențiunii pentru ocuparea districtului Novibazar și adecă, în ce stadiu se află afacerea acestor convențiuni? Neuwirth întrebă ce scopuri economice și comer-

cială politice urmăresce guvernul în staturile de pe jumătatea apusană a peninsulei balcanice și cum stă lucrul cu speranța de a se încheia o convențiune de vamă cu acele staturi? Dr. Bareither se teme, că acele puteri care au dat Austro-Ungariei mandatul de ocupațiune, vor să vină mâne, poimâne, să ne scôtă din Bosnia și Erțegovina. De astfel de întemplări triste este bogată istoria noastră.

A doua și au răspuns contele Andrassy la întrebările puse de delegații din comisiunea bugetară austriacă. Ocupațiunea, țice Andrassy, va înceta îndată ce vor fi ajunse scopurile recunoscute de Europa, Turcia va fi resplătit jertfele aduse și va oferî garanția, că starea creată nu se va strica iară. Cât privește convențiunile, păreriile Porții sînt astăzi mai favorabile. Mandatul de ocupațiune nu se pôte schimba decât prin votul unanim al tuturor puterilor signatare.

În delegațiunea unгурescă a răspuns generalul Maywald la înterpelețiunea lui Banhidy despre starea proviantărei trupelor din Bosnia și Erțegovina. Generalul răspunde că magazinele principale din Brod, Gradișca-vechie, Sisec, Metcoviici și Clec sînt provădute cu cele de lipsă pentru proviantarea trupelor într'o măsură așa de mare, încât nu mai sînt de lipsă alte sucursuri, cu tôte că aceste se pot face în tot momentul. De altă parte la Seraievo, în cas de lipsă, se pot transporta provisiuni și din Dalmația.

În Italia, după semne, se fac pregătiri, de a urmări internaționala tocma ca în Germania.

Comitele Șuvaloff se țice, că a făcut fiasco cu misiunea sa la London. Ministrul de esterne englez Salisbury a respuns la tôte propunerile lui Șuvaloff cu: „nu se pôte.”

Afacerile din Afghanistan, devin din și mai interesante și pentru Europeanii, fiind-că ele învôlvă un nou resboiu viitoriu între Anglia și Rusia.

Despre evenimentele de pe câmpul de resboiu reproducem după „U. p. A.” următorele:

D. Archibald Forbes, renumitul corespondinte alu țiarului „Daily-News”, care a făcut și campania rusoturcă și româno-turcă din anul trecut, trimite țiarului seu următorea corespondență asupra luptelor, care au premers luărei fortăreței Ali-Musjid.

„Pasul Kiber, 21 Nov.

„Ați diminșță, la revêrsatul zorilor, generalele Browne se afla pe micul șes dincolo de Iamrud, observând înaintarea trupelor. Antegarda sub generalul Appleyard sosi cea dintăiu; după aceia aripa regimentului 14 așa numiții Sikhs, un regiment superb; în urmă aripa regimentului 81, numit Queen; apoi două companii de saperi indigeni, urmați de o bateriă de munte și de artileria călăreță a lui Manderson. După ce trecură tôte aceste trupe, statul maior porni în gônă spre front. Drumul e până la Shadi-Bughiar-Gleu cam rêu, pe acolo însă începe a deveni mai bun. Un pichet de cavaleriă al inamicului se vedea pe vârful dëlului Shagai, însă distanța era mai mare decât bătaia armelor. Antegarda înaintă rapede și ajunse în curênd la o înălțime, de unde la ôrele 10 se deschise un foc de tiraliori asupra pichetului inamic, care după o slabă împotrivire, se retrase. Subt focurile continue ale inamicului, trupele înaintară mereu și ajunseră dëlul Shagai, de unde se vedea bine Ali-Musjidul. După ce frontul respins prin focurile tiraliorilor nostri, Sikhii apucară la drêpta spre a încungiura Ali-Musjidul; iar despărțemintele, care operau în flancul stâng, ocupară fără luptă satul Lall-Chena și turnul de pe colina de dincolo de sat. La amêdi, Ali-Musjidul trimise cea dintăiu bombă, care isbucni în aer. O a doua bombă, bine îndreptată, sbură peste capetele statului-maior, trecu dincolo de Shagai

și cădă la pământ fără să facă esplosiă. Trebui să se oprêscă cât-va timp înaintarea trupelor, spre a aștepta artileria cea grea, și artileria călăreță se felosi de acest interval spre a aședa tunuri pe o înălțime la drêpta noastră. Fortăreța Ali-Musjidului replică la focul nostru, care începă să devină din ce în ce mai viu. Într'aceea se auđi o comandă la stânga Ali-Musjidului. Unii presupuseră, că mișcarea de încunjurare a lui Manderson a intrat în operațiune. Însă Afganii dimpregiurul Ali-Musjidului își manțineau pozițiunile, cu tôte că erau amenințați atât în flanc cât și în front. Focul artileriei noastre călărețe fu replicat de cătră Afganii din Ali-Musjid, mai întăiu cu țăriă, dar în urmă mai slab.

La ôra 1 tunurile cele mai mari de calibru 40 erau așesate; și acestea ca și cele de calibru 9 a le lui Magneuni își începură activitatea. Tunurile artileriei călărețe de pe colină făcură loc bateriei de calibru 9, iar cele de calibru 40 începură să opereze în contra pozițiunilor prelungite din drêpta a le Afganilor. Tunurile afgane replicară focul încet, însă neconținut, și trăgeau bine, mai ales cu tunuri de calibru 7, din bastionul central. Cam pe la 2 ôre o ghiunea de calibru 40 nimeri în acest bastion, distruse o parte din el și aduse la tăcere un tun, care se arătase atât de îndârjit. Acum înaintă infanteria noastră acoperită prin focul artileriei și tiraliării începură să urce pôlele stâncilor prăpăstioșe. La drêpta noastră se auđiră puscile brigădei, care încongiurase pe inimic. Curênd după 2 ôre infanteria înaintă rapede. Brigada a 4-a alese povârnișurile din stânga a le văii și înaintă printre stânci spre Ali-Musjid, pe când brigada a treia făcea acelaș lucru pe partea din drêpta. Când cea din urmă stâncă de pe povârnișul din stânga fu trecută, deterăm peste un platou stâncos, care se întindea până aproape de pôlele

FOIȚA.

Esposițiunea de la Paris.

I.

Din Mercurea prin Viena la Paris.

Impresiuni de voiaj. — Pe Valea Murășului. — Pe Pusta Ungariei. — Budapesta: arhitectura, insula Margaretei, fortăreța Budei. — Dealungul Dunărei. — Lângă aripele Carpaților. — Câmpul Marcheii. — Viena: o cină românescă, ceva istoric, bulevardele Ringului. — Reședința imperiă, piața Schiller, Opera mare, piața Schwarzenberg, museul austriac, bisericile, suburbiul jidovesc, Belvedere Palatul Lichtenstein.

(Urmare).

Pe Stubenring ne împun: Museul Austriac pentru artă și industriă, apoi scôla de meserie artistică, a le căror influințe favorabile asupra progresului industriei austriace s'au constatat în esposițiunea presentă. Aceste două edificii în stilul renascerii italiene sînt împreunate prin un coridor, al cărui pârte estern pörtă deasupra unei fântăni icôna gigantică a deesei Pallas Athene. Museul conține cele mai perfecte produse din

toți ramii industriei decorative artistice, produse de fărăriă în aur și alte metale, artefacte de sticlă, porcelan, ceramică, mobile tecstile etc., cari tôte servesc de modele pentru desvoltarea gustului artistic al frecuantărilor scôlei vecine. — Astfel acêstă scôlă de meseriași artisti constă din mai multe despărțăminte, în cari se propun artele frumoșe și aplicarea acestora în industriă, ceea ce ne deslêgă acum ușor enigma, pentru ce de cât va timp industria Austriei se distinge prin o conformitate și perfecțiune în gust artistic, și pentru ce ea acuma nu mai arată acele erori în stil și acele contraste între material și formă, ce le arêtase în detrimentul ei mai painte și ce le mai arată astăzi de es. industria italiană? Despre acest adevêr ne vom convinge, când vom esamina esposițiunea de la Paris.

La Puntea de Aspern termină Ringul și de aci până la Schottenring se estinde dealungul canalului Dunărei așa numitul Quai Francisc Iosefin, ce constă din un șir lung de case mari și frumoșe, totatătea palate de închiriat, pe cari Vienezii le nu-

mesc în batjocură, „Zinscasernen“. În fine mai amintim, că bulevardul Ring nu este în Viena unica grupă de strade imponente, ci în tôte stradele din vecinătatea bulevardelor dominșță stilul acestora, și idea regulării orașului este a străforma cu timpul întreaga cetate în strade ca Ringul, după cum s'a și întemplat în cartirul dintre Quai și Schottenring. Dar mai e mult pân la realizarea acestui ideal, căci d. e. Salzgriesel, cartirul jidovesc din cetatea internă așa este de murdăriu, strimț, urit și neregulat, cât acêstă remêșită din evul vechiu formșță cel mai înșpăimêntătoriu contrast cu splendorea Ringului și dacă n'am vedé și aci pasagiul caracteristic pentru stradele Vienei, adecă petri cubice de granit, am uita de tot că petrecem în capitala Austriei. —

În centrul cetății interne se află Domul S-tului Stefan, o biserică mare gotică din secul XIV cu un turn înalt de 136 m. Arhitectura este grandioșă, dar ornamentica esternă și internă este cu mult mai simplă și sêracă decât d. e. a catedralei Notre-Dame în Paris. Din acêstă cauză ne reser-

văm descrierea mai detăiată a unei biserici gotice, până ce vom arêta Notre-Dame.

Mai bine ne-a plăcut biserică Mântuitorului numită și Votivkirche, spre aducerea aminte de scăparea împêratului Francisc Iosif din mâinile ucigașului la 1853. Acêstă biserică frumoșă zace aproape de Franzensring și după deschiderea universității nouă va deveni biserică universității.

Ea este un edificiu grațios, esecutat după planul lui Ferstel în cel mai perfect stil gotic, are două turnuri delicate multiplu-perforate și o faciadă înfrumșetată cu mai multe statue. Interiorul asemenea este de tot pompos, cu deosebire ne frapșă fineța picturelor transparente ce-s arse în sticlele ferestrelor reprezentând scene din Sta scriptură. Mai fiecare ferêstră și fiecare ornament intern este o donațiune privată, după cum ne spun inscripțiunile respective.

În genere bisericile mai noue ale Vienei sînt edificate seu în stil roman seu în stil gotic.

Din cele 40 de biserici mai mari

stânței, pe care se află Ali-Musjid; tiratorii înaintară mereu sub un foc forte viu din partea inamicului, care era resfirat pe povârnișele cele stâncose. Într'aceia intrase în acțiune și bateria lui Manderson, care înaintase dealungul albiei riului. Patru tunuri inamice, care fuseră reduse la tăcere își reîncepură activitatea; asemenea se demascară și în alte locuri tunuri. În așteptarea cooperării celor două brigade, care aveau să încongiore pe inamic, și fiind aproape de apusul soarelui, pe când multe mai erau de făcut, operațiunile fură suspendate până mâine. Se luară măsuri, pentru apărarea pozițiilor noastre și trupele bivouacară acolo unde se aflau Brigada a treia luase o pozițiune, care era foarte aproape de flancul drept al pozițiunii de la Ali-Musjid și la o distanță foarte potrivită pentru asalt.

Acelaș corespondent telegrafiază din Ianrud cu data dela 22 Noemvree, dimineța:

„Afganii părăsiră Ali-Musjidul în cursul nopții, după ce brigada lui Tytler ocupase strimțoarea dela spatele lor. Astăzi luarm fortăreța în posesiune, fără o singură pușcătură, și se iau dispozițiuni pentru o nouă înaintare. Am cucerit tunurile și corturile inamicului. Perderea noastră a fost neînsemnată.“

Din cartea roșie.

(Urmare din Nr. 134).

Aclus 1.

Contele Zichy către contele Andrassy.

Constantinopole 21 Dec. 1878.

De la oficial de externe al Porții primesc în copie alăturată textul declarațiunii sârbesci de războiu, predată de agentul Cristics înainte de plecarea sa din 14 l. c. Mai departe mi se comunică din partea Porții telegramul circular, îndreptat către reprezentanții otomani din străinătate ca răspuns la declarația sârbescă de războiu. Pri-

Constantinopole 21/14 Dec. 1877.

Subsemnatul agent diplomatic al principatului Serbiei la În. Pörtă are onorul a aduce următoarele la cunoștința Esc. Sale Server Pașa. După ce protocolul păcii din 16 Februarie a. c. stipulase o amnistie completă și generală pentru toți cei compromiși în evenimentele, ce au premers, regimul sârbesc a înduplecat pre un mare număr din acei nenorociți supuși otomani, cari se refugiaseră pe teritor sârbesc, a se reîntorci în patria lor. Dar pe lângă tot cuprinsul numitului protocol acești refugiați au fost la reîntorcerea lor espuși formal la nouă persecuțiuni și maltratări, atât din partea concetățenilor lor musulmani, cât și din partea dirigătorilor imperiale. Esl. Sa Server Pașa fără îndoială și va aduce a-

minte de dese reclamațiuni făcute de sub scrisul din însărcinarea regimului seu la În. Pörtă în contra veditelor vătămări a convențiunii de pace Subscrisul trebuie însă să constate cu vie părere de reu, că acești pași nu au fost în stare a produce un rezultat îndestulitor.

Pe de altă parte regimul primar și-a câștigat convingerea, că În. Pörtă în contra legilor internaționale și cu o desevărsită neabăgare în sémă a regulilor de bună vecinătate, lucră cu deosebire de un timp încôci într'acolo, ca să turbure pacea și ordinea internă a principatului, dând pe față sprijin prin arme și alte mijlôce de acțiune agitațiunilor, înscenate de conjurați esteri, pentru de a periclita securitatea principatului.

Din tôte aceste motive regimul princiar a aflat de bine, a rechiama pre agentul seu de la În. Pörtă și al îndruma a părăsi fără amânare Constantinopolul, de ôre ce principatul Serbiei se privește de aci înainte ca fiind în războiu cu În. Pörtă.

Subsemnatul etc.

(Semnat) Cristics.

Aclus 2.

Telegramul lui Server Pașa către reprezentanții În. Porți în străinătate.

Constantinopole 19 Dec. 1877.

Tôte informațiunile, primite de regimul imperial, convin în punctul care arată, că poporul sârbesc este prelucrat de regimul seu propriu în înțeles dușmănos față de În. Pörtă și aceste agitațiuni, al căror început se datéză pôte din ziua, când În. Pörtă cu generositate a consimțit a restabili vechile sale relațiuni cu acel principat, de două luni încôci a luat un caracter atât de alarmător, în cât În. Pörtă și ține de datorie, a signalisa de timpuriu puterilor amice pericolul ce'l conțin, și a-și pune tôte puterile pentru a împedeca tot ce ar servi ca pretecest pentru proiecte criminale și agitațiuni egoistice. În. Pörtă cređu a puté pune temeiul pe bunul simț și pe simțimintele poporului sârbesc, pe asigurările de credință, date de principele Milan precum și pe le gitiima influință a sfaturilor date de puterile, cari mai mult au contribuit la restabilirea vechilor relațiuni dintre curtea suzerană și principat. Spre nenorocire în această speranță În. Pörtă a fost amăgită.

Cu desconsiderarea sfaturilor, date neconțin la cererea noastră de puterile mari regimului din Belgrad și în contra formalei declarații de credință și supunere a principelui Milan, precum și în contra asigurărilor, date cu prisosință, de agentul seu din Constantinopol până în zilele din urmă acesta mi presentă în 21/14 Decemvrie o notă, prin care în numele regimului seu notifică, că Serbia se privește de nou în stare de războiu cu În. Pörtă. Ca motive pentru această declarațiune de războiu regimul din Belgrad aduce, că în contra amnestiei date de În. Pörtă, mulți dintre refugiați, întor-

cându-se acasă ar fi fost persecutați și că În. Pörtă ar fi încercat a turbura pacea internă a principatului prin sprijinul dat pe față conjurațiilor din afară.

În. Pörtă respinge cu idigațiune aceste afirmări evident false, scornite numai în scop de a da actului nejustificabil de rebeliune o apariință de îndreptățire. Adevăratul motiv al acestei noué agresii este, precum o scie tôte lumea, căderea Plevnei. Constrinsă de nou, a lua armele pentru a-și apăra dreptul seu, În. Pörtă se vede silită a constata, asupra cui cade responsabilitatea pentru această nouă agresie și ce consecințe legale ar puté ea să aibă. Este acum în adevăr a două ôra că, principele Milan Obrenovics călcă pe față datorința sa de supunere către suveranul seu, îndatoririle sale către imperiul otoman și către principatul sârbesc. În. Pörtă deci declară și constată că, principele Milan Obrenovics însuși s'a făcut vinovat de pierderea înaltei dignități, pre care o primise dela bunăvoința imperială; această pierdere trebuie să fie o urmare legală a celui act de rebeliune, care tocmai se notifică În. Porți în mod oficial. Această declarație s'a adus la cunoștința poporului sârbesc și Dta nu Vei întârzia a notifica această oficial și regimului pe lângă care Dta esci acreditat.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

De sub pôlele munților apuseni, în Noemvree 1878. Domnule redactor! Am ajuns de a prevedé implinindu-se proverbul popular, că „timpul face minuni“, și adevărul acesta e nedisputabil, — căci evenimentele, invențiunile și multe alte lucruri surprindtore — tôte sunt efectele, tôte produsele timpului, care face și nasce minunile, de cari lumea mai înainte cu secolii dóră numai în vis și le imagina, dar că acelea să se pôta totodată întâmpla și în realitate: nu-și puté da sieși credământ. —

O asemenea imaginațiune astăzi însă ajune în ajunul realizării și pot dice, că prevestirea ei a surprins lumea, carea o și apróbă, din motivul cu care s'a presintat învescută pe scena publică. — Această idee mărétă e: admiterea la căsătorie a preoților vèduvi, adusă pe tapet în măritul congres național bisericesc a sesiunii de estimp, propusă de bine meritații domni deputați și spriginită în principiu — chiar și de măritul presidiu. —

Idea mărétă — respândită prin „Teleg. Rom.“ străbătù ca fulgerul și în mod admirabil surprinse nu numai pre bieții preoți vèduvi, dar pre însuși poporul nostru, care și el compătimea stadiul dureros al păstorilor săi sufletesci. —

Astăzi poporul și preoții săi vèduvi — așteptă cu nerăbdare primăvara venitoare — respective sesiunea sinodului bisericesc și votul acestuia mult dorit, ce are să fie subșternut procșimei sesiuni congressuale spre o decisiune fericită. —

Subscrisul, care scriu aceste, de parte să fie de mine interesul meu personal, în obiectul de față, pentru că — deși sunt preot vèduv, ca om însă trecut deja în etate, afară de acesta nici prunci mici și necrescuți nu am, — ca pe atare dară nimica sau puțin forte m'ar interesa admiterea la căsătorie a preoților vèduvi; ba pe mine mă interesează singur numai principiul pre bine motivat de domni deputați I. Măcelariu și P. Cosma, mă interesează sôrtea condamnabilă a altor preoți mai necăjiți de cum sunt eu, — mă interesează mai departe chiar și bucuria și neastempêrul manifestat în poporul nostru dela sate, nu-și pôte din destul esplica — cum s'a ivit această idee mărétă, și pentru ce ea nu s'a putut ivi mai înainte cu câțiva seculi?

În adevăr, că'l prinde pe om mîrarea când veđi, că însuși poporul cel necult cum îl — numesc lumea — (dar destul de matur pentru simțiminte umane, mai matur ca mulți maturisanți sumeți — însă cu pré puțină judecată matură) acest popor, care consimte cu preoții săi cei asupriți, sbiciuiți cu multă asprime de mâna sorții, scie pune temeiul pe astfel de lucruri, scie judeca cu multă istețime rēul, ce are să fie delăturat și folosul salutar — ca efectul și productul admiterei la căsătorie a preoților vèduvi.

Dee ceriul, ca să ajungem și acel moment dorit și salutar, când să vedem și în fapt realizată ideia mărétă; ca cu chipul acesta să se delature rēul, starea condamnabilă, lacrimile a multor preoți rēmași fără soție și espuși condamnării lumei; a multor orfani rēmași fără mame crescătore și lăsați mai mult în mâna sorții decât în a îngrijirii părintesci. —

I. P—u.

preot vèduv.

Mesagiul Domnitorului României pentru deschiderea corpurilor legiuitoare române.

Domnilor senatori! Domnilor deputați! După o scurtă intrerupere, lucrările dvôstre legislative reîncep la termenul prevêdut de Constituție.

Concursul dvôstre, pururea bine primit, ne este astăzi mai trebuitor de cât ori când.

Mulțămită hotărîrii unanime a marilor Puteri europene de a asigura pacea lumei prin aplicarea sinceră a tratatului din Berlin, războiul nu ne mai amenință, și România pôte acum a-și întrebuiința iarăși activitatea în dezvoltarea îmbunătățirilor sale din lăuntru.

Domnilor senatori! Domnilor deputați! România a intrat astăzi cu deplinătate în familia Statelor de sine stătătore.

Independința sa este astăzi recunoscută de întreaga Europă! Tôte marile Puteri ne dau neconținit doveđi de buna lor voință și de viul interes, ce pôrtă la dezvoltarea și întărirea Statului Român, în nouele condiții, ce i s'au creat prin actul internațional de la Berlin.

Delegatul României lucréză alătura cu delegații marilor Puteri în sinul Comisiei europene, căreia este încredințată libertatea și îmbunătățirea navigației marelui nostru fluviu.

Autoritățile noastre și armata noastră, sub ochii mei, au trecut eri Dunărea spre a lua în posesie Dobrogea, care prin tractatul din Berlin s'a aneșat României!

Organisația provisorie a acestei noué provincii este în cale de a fi îndeplinită!

Puterile limitrofe au regulat reprezentata lor diplomatică pe lângă Statul Român în conformitate cu noua situație a României independente.

Noi am răspuns cu reciprocitate!

ale Vienei ne mai interesează două, cari însă se află în cetatea internă. Biserica Augustiniană seu a Curții, un edificiu gotic, posedă un monument esemplar pe mormântul Archiducesei Maria Christina, fiica Mariei Theresia: o piramidă de marmoră înaltă de 9 m. cu alegoriile fericirii, virtuții și binefacerii, sculptate de celebrul Canova la ordinul Ducelui Albert de Saxonia, bărbatul Archiducesei; — fericirea ține în mână un medallion cu portretul Archiducesei, iar pe piramidă cetim cuvintele: „Uxori Optime“. A două biserică este cea a Grecilor neuniți, ridicată la 1804, cu o faciadă nouă de Hamen în stil bizantin, făcută pe speșele baronului Sina. Atât vestibulul, cât și interiorul bisericeii, sânt decorate cu pături de marmoră, și cu o culme de marmoră de diverse colori. Iconostasul este minunat și tot interiorul strălucese în aur și colori. Încântarea noastră și ajunse culmea, când ascultăm o liturgie cântată într'o armonie sublimă de un quartet duplu compus din artiști de frunte. — Aprôpe de aci se află și biserica Stei Barbara sau

a Grecilor uniți cu un interior frumușel.

Punctul central al comerului și frecuenței străinilor este cu deosebire acea piață din cetatea internă ce se numește Graben. Aci încă vedem tot edificie nouă și pompôse ca pe Ring cu cele mai splendide magazine, iar la mijlocul pieței ne atrage atențiunea „Columna Trinității“, un monument ridicat de Leopold I la 1679 după încetarea pestilenței: un conglomerat curios de figuri ce coboră și se sue pe nori.

După cum am amintit edificiele cele mai însemnate ale Vienei sânt localitate în cetatea internă și în giurul acesteia. Din această causă mă voiu silă a fi foarte scurt în descrierea suburbiilor.

Leopoldstadt sau cercul II este așa dicând suburbiul Jidanilor și pôte din acest motiv Leopoldstadt posedă cea mai frumoasă, spațiosă și elegantă baie din Viena: Rômerbad, despre care se vorbește că este unica în Europa. Luxul și comportul acesteii scalde romane modernisate întrece ori-ce închipuire. Apartamentele de

scăldat tôte sânt decorate cu picturi în fresco, cu colonne și statue de marmoră, cu oglinzi gigantice și alte ornamente moderne, și conțin pe rând bazine calde, bazine semi-calde și de tot reci, apoi băi de vapor de diferite graduri, sală de frotat, sale cu aparate de inhalațiune, scalde de aer încăldit, sale cu aparate diverse de douche, în urmă salone de lectură, de operat bătăturile, de tuns, ras și frisat — și pentru tôte aceste comodități folositoare se plătește bagatelul de 60 cr. — În giurul acestui suburbii se află două grădini estinse, anume: Augarten, — un mare parc în gust frances, ce acopere 50 hectare, și pe a cărui portal cetim „Allen Menschen gewidmeter Erholungsort von ihrem Schätzer (Iosif II, 1775) și Prater, parc și pădure colosală (1712 hectare), proprietatea curții, deschis publicului de Iosif II. În Prater se află o mulțime nenumărabilă de stabilimente de petrecere, iar Rotunda gigantică, ce o vedem la capetul acestora ne spune că aci s'a ținut esposițiunea universală din 1873.

(Va urma).

În deosebi simt mulțămirea de a vă anunța, că relațiile Mele cu Majestatea sa Imperatoarele Otomanilor s'au restatornicit pe piciorul unei depline amicitii, și conform cu prerogativele statelor independente.

Am firma convicție, că și celelalte mari puteri vor urma în curând esemplului statelor limitrofe!

Grabnica și oficiala statornicire a relațiilor diplomatice între aceste state și între România atârnă în parte și de Dvóstră!

În adevăr, în ultima sesiune extra ordinară, Dvóstră patriotic și înțelept ați primit tratatul din Berlin în toate dispozițiile sale privitoare la România.

Ceea ce era de competența D-vóstre ați făcut ați îndeplinit. Mai aparține însă D-vóstre de a pune, conform cu Constituția noastră, țara în poziție de a 'și da acele camere de revisie, cărora singure revine modificarea articolelor constituționale.

Împlinind d-vóstră și acesta ultimă îndatorire cu aceeași lealitate care a presidat la toate lucrările Dvóstre, am firma convicție, că vor dispărea ori ce greutăți la statornicirea relațiilor diplomatice a tuturilor marilor puteri cu statul Român!

Astfel, pe calea constituțională, D-vóstră veți pune în curând țara în poziție, de a corespunde la așteptările Europei, la interesul moral care însuși Româniilor îl au, de a face să dispară din constituția noastră principiul ne mai potrivit cu luminile secolului acel al neegalității politice pentru cauză de religie!

În intervalul împlinirii procedurii, ce Constituția noastră prevede în această materie activitatea D-vóstre nu va rămâne zădărnicită. Din protivă, ea va fi reclamată de mai multe reforme, ce imperios trebuie a fi introduse în deosebitele ramuri ale serviciului public.

Cu toate greutățile politice, prin care am trecut în mijlocul unui mare război, mulțămim energiei nației, a dezvoltării resurselor noastre și a economiei ce a presidat la cheltuieli, starea noastră financiară este bună, mai bună de cât ea era în ultimii noștri ani de pace. Acesta veți constata o cu ocazia stădierei situației financiare.

Legea comunală, care se ascăptă de țară cu o legitimă nerăbdare, este deja în parte votată. Dvóstră nu veți voi a lăsa ne completă lucrarea începută!

Prin bravura, prin abnegația ce mai cu deosebire a arătat populația noastră rurală în timpul războiului, ea a dobândit titluri noi la totă îngrijirea dvóstre.

Pentru dezvoltarea bunei stări a acestei populații, care în timp de pace este însuși bogăția statului, iar în timp de război a fost fala Națiunii Române, este neapărat de a se vota mai multe legi și instituții economice!

Mai pre sus de toate, dvóstră veți veți grăbi de a înzestra țara cu justiția populară, cu legea organizației judecătorilor de pace, al căreia proiect vi s'a prezentat încă din sesia trecută de ministrul de justiție.

Tot de o dată, pentru a se stabili mai bine echilibrul puterilor în stat, și a se da justițiabililor mai mari garanții de o bună și nepărtinitoare justiție, este, cred, neapărat ca principiul inamovibilității să fie întins și la celelalte trepte judecătorești; și ca responsabilitatea magistratului inamovibil să devie o realitate pentru toți, de sus și până jos.

În acest sens, ministrul de justiție vă va prezenta în sesia aceasta un proiect de lege, care se recomandă la totă serioasă dvóstre atenție.

Esperiența dobândită pe câmpul de bătăie ne-a arătat îmbunătățirile, cari se reclamă de organizația puterii noastre armate. Pentru grabnica introducere a acestor îmbunătățiri. Eu comitez pe patriotul dvóstre zel.

Guvernul Meu de mai mult timp are pregătite proiecte de legi pentru cruțarea pădurilor și pentru exploatarea minelor! N'am nevoie de a vă desfășura cât este de necesar pentru interesele noastre economice ca, cu o oră mai înainte, aceste proiecte să se prefacă în legi pozitive.

Grabnica unire a sistemului căilor noastre ferate cu calea ferată Cernavoda Chius-

tenge este imperios reclamată de interesele noastre politice și comerciale. Ministerul va supune maturei dvóstre chibzuirii cuvenitul proiect de lege întru acesta!

În fie-care sesiune dvóstră ați dat un patriotic și energic concurs răspândirii instrucției publice, atât de trebuinciosă pentru dezvoltarea forțelor intelectuale și morale ale nației. Am firma convicție, că și în această sesiune, școlile noastre vor găsi în dvóstră puternici sprijinitori!

Domnilor senatori! Domnilor deputați! Cum vedeți, dinaintea d-vóstră să desfășurăm o câmpie întinsă de activitate și de folositoare lucrări. D-vóstră și astădată, ca totdeauna, veți veți arăta demni de frumoasă misiune, ce vă este încredințată, aceea de a satisface trebuințele naționale, morale și materiale ale iubitei noastre țări!

În timpul legislației d-vóstre, mari și europene evenimente s'au petrecut la hotarele și în lăuntrul României. Deși cu crude sacrificii, nația română a eșit însă din mijlocul acestor grave evenimente mai liberă, mai puternică și mai stimată decât totdeauna.

D-vóstră ați luat parte la aceste evenimente. D-vóstră ați săvârșit mari fapte; ați proclamat și întemeiat independența statului român; ați spriginit cu bărbăție și cu demnitate drepturile noastre naționale. Prin eroismul soldaților noștri pe câmpul de bătăie, prin abnegația și sacrificiile de tot felul ale fiilor acestei țări, prin luminatul și patrioticul d-vóstre concurs, România și-a redobândit astăzi între nații locale, pe care odinioară îl avea în timpurile de mărire ale istoriei sale! Meritul acestui însemnat eveniment revine în mare parte d-vóstre!

Fiiți dară siguri, că precum posteritatea nu va uita marile acte, ce s'au săvârșit în zilele noastre, asemenea istoria nu va șterge de pe paginile sale numele acelor cari împreună au lucrat la îndeplinirea lor!

Am dar credința, că d-vóstră, precum ați bine început, precum ați bine parcurs, asemenea veți bine săvârși cariera d-vóstră legislativă!

Și dar urând bun succes activității d-vóstre, rog pe Ddieu, ca să binecuvinteze lucrările d-vóstre parlamentare pentru binele și prosperitatea mamei noastre comune: iubita noastră Românie.

Sesiunea ordinară a camerelor legislative este deschisă. Carol.

Președintele consiliului ministrilor, ministru al agriculturii, comerțului și lucrărilor publice și ad-interim la culte și instrucția publică, I. C. Brătianu, ministru afacerilor straine, M. Cogălniceanu, ministru de interne, C. A. Rosetti, ministru financelor, I. Câmpineanu, ministru justiției, Eug. Stătescu.

Trecerea armatei în Dobrogea.

Monitorul României publică în detaliu această trecere precum o reproducem și noi în cele următoare:

Marți la 14 Noemvre, curent, A. S. R. Domnul, însoțit de d-nii inspector-general Davila, colonelul-adjutant Fălcoianu, din corpul de stat-major, adjutant locotenent-colonel Filitis și d-nii prefecti al poliției capitalei și al districtului Ilfov, a pornit din București în dimineața acelei zile pentru Brăila, spre a trece acolo în revistă trupele decise a trece în Dobrogea prin acel punct.

Trenul princiar a sosit în gara Brăila la ora 9 dimineața, unde A. S. R. a fost întâmpinat de d. ministrul-președinte I. C. Brătianu, care pornise din București cu trenul accelerat din ajun, de d. general Angelescu, comandantul diviziunii destinate Dobrogei, toți comandanții superiori, autoritățile civile a le districtului, o companie de vânători cu musică și drapel, o companie din garda națională și un imens public, care salută sosirea Măriei Sale cu urările cele mai frenetice și entusiaste.

După trecerea pe dinaintea trupelor de gardă, A. S. R. fu întâmpinat, la intrarea în sala de recepțiune a gării de d. Primar al orașului, Brăila, care pronunță următorul discurs:

„Măria Ta! În numele cetățenilor Brăileni, salut cu respect venirea Măriei Vóstre în cetatea noastră. Sosirea A. V. R. în mijlocul nostru în impregiurări ca cele de față, ne procură mult dorita ocaziune, de a vă prezenta omagiile noastre și de a vă exprime profunde simțăminte de devotament și recunoștință, ce Vă păsătrăm pentru virtuțile patriotice, bărbăția și înțelepciunea cu care ați condus armata în lupta pentru independența țării.

Înaltele Vóstre simțăminte, abnegațiunea, cu care ați răspuns la sacrificii, ori de câte ori datorită de țară Vi le-a cerut, durerea și fericirea ce ați împărtășit în totdeauna cu noi, a întărit legăturile dintre națiune și Alteța V. R.; astfel în cât Națiunea și Domnul, fac astăzi un singur corp, însoțit de o singură inimă. Țara se simte mândră, că Providența i-a rezervat fericirea de a vedea că sub auspiciile A. V. R. a reînviat virtuțile străbune în inima fiilor săi și că a reluat peste Dunăre calea străbătută de Divul Trajan și de Mircea-cel-Mare, în fruntea legiunilor române, pentru plantarea principiilor civilizațiunii printre populi din Orientul Europei.

Trecând în posesiunea Dobrogei, unde urme neperitabile atestă, că ea ne-a aparținut odată, România îndeplinește astăzi un act, nu de cucerire, ci de revendicare.

România are în această parte a Orientului o mare misiune de îndeplinit. Continuând opera începută de străbunii săi, dară întreruptă de secole de barbarie și de întunec, România nu aspiră la altă victorie, decât la aceea a cuceririi morale, prin plantarea în inimile populațiilor din Dobrogea, a simțămintelor și ideilor generoase ce caracterisă pe poporul român.

Drapelul său, triumfător pe câmpul de luptă, al independenței, poartă cu sine devisa: „justiție și libertate“, fundamente ale tuturor societăților civilizate. El va fălăi mândru și peste câmpiile Dobrogei și peste țermii mării Negre, anunțând lumii din aceea parte, că o nouă eră i se deschide, eră de libertate și prosperitate.

Bucuria noastră ar fi fost îndoită, dacă am fi putut astăzi să supunem și A. S. R. Dómei omagiile noastre sincere și să-i exprimăm profunde simțăminte de devotament și de recunoștință, ce l' păstrăm pentru stăruințele fără preget ce a depus la vindecarea și alinarea rănilor și suferințelor oștenilor noștri.

„Să trăiești Măria Ta!

„Să trăiască Măria Sa Dómea!

„Să trăiască armata română!“

La care A. S. R. Domnul binevoit a răspunde:

„Sunt foarte simțitor de frumoasele cuvinte ce Mi adresați în numele orașului Brăila, și vă mulțămesc. Am venit cu atât mai mare bucurie în mijlocul D-vóstră, cu cât astăzi se va împlini sub ochii voștri un mare act, care va fi înscris în istoria noastră. Anecșarea Dobrogei la România va deschide un nou izvor de înflorire scumpei noastre țări, și sunt convins că Brăila, prin importanța sa comercială, va lua astfel un mare avânt de viață și prosperitate.

Vă mulțămesc și în numele Dómei pentru simțămintele de iubire, ce l' exprimați. Ea știe tot ce damele din Brăila au făcut pentru răniți, și Noi amândoi le mulțămim pentru patriotismul și abnegațiunea ce au arătat în acest mare resbel.“

După acesta, d. președinte al comitetului permanent de Brăila pronunță următorul discurs:

„Măria Ta! Trecerea triumfală a armatei române în Dobrogea a procurat cetățenilor județului Brăila fericita ocaziune de a aduce Alteței S. Regale omagiile lor de recunoștință

și de devotament pentru faptul măreț al recunoscerei independenței României, ca fruct al victoriilor repurtate de oștenii sub comanda marelui căpitan Carol I.

„Suntem mândri primind în mijlocul nostru cu viue aclamații pe alesul națiunii încoronat de victoriile strălucite culese pe câmpul de onore, și satisfăcuți de a vedea armata română trecând Dunărea în Dobrogea, chiar în fața Ghecetului, de unde, în anul trecut, se aruncă asupra căminelor noastre bómbele inamicului.

„Astăzi, acele bómbe au dispărut, a amuțit prin virtutea militară a Alteței Sale Regale, căreia providența i-a încredințat înalta misiune de a conduce națiunea română pe calea începută de marele Traian și a asigura nemulului românesc un viitor strălucit în Orientul Europei, sub glorioasă domnie a Măriei Tale.

„Să trăiesci Măria Ta!

„Să trăiască augusta Elisabeta Dómea!

„Să trăiască România liberă și independentă!“

La care Măria Sa binevoit a răspunde:

„Vă mulțămesc pentru cuvintele bine simțite, cu cari mă întâmpinați. Întâia bombă, care a cădută în orașul Brăila, a fost semnalul resbelului, și bateriile din Calafat au răspuns în aceeași zi. Prin luptele de preste Dunăre s'a întărit independența și mărirea țării; astăzi, trecem Dunărea pentru a două oară, însă în pace și linisce, spre a lua în posesiune o țară, pe care armata prin vitejia sa, a câștigat-o pe câmpiile Bulgariei.“

Cuvintele Măriei Sale fură primite cu cele mai viue aclamațiuni de numerosul public ce asista; după aceea A. S. R. încălecă și, însoțit de statul-major și de populațiunea imensă, care încungiura gara și care n'a încetat urările sale în tot parcursul, se îndreptă spre locul, unde erau aședate trupele pe două linii.

După trecerea în revistă, s'a dat cetire în corpuri următorului în ordin de zi, care fu salutată cu unanime urări:

„Ostași! Marile puteri europene, prin tratatul din Berlin, au unit cu România Dobrogea, posesiunea vechilor noștri domni.

„Astăzi, voi puneți piciorul pe acest pământ, care redevine țară română.

„Voi nu intrați în Dobrogea ca cuceritori, ci intrați ca amici, ca frați ai unor locuitori, cari de acum sunt concetățenii voștri.

„Ostași! În noua Românie, voi veți găsi o populațiune în cea mare parte română. Dar veți găsi și locuitori de alt nēm, de altă religie. Toți acestia, devenind membri ai statului român, au drept de o potrivă la protecțiunea, la iubirea vóstră.

„Între acestia veți afla și populațiuni musulmane, a căror religie, familie, moravuri se deosebesc de ale noastre. Eu, cu dinadins vă recomand a le respecta.

„Fiți în mijlocul noilor voștri concetățeni ceea ce ați fost până acum și în timp de pace ca și pe câmpul de onore, ceea ce cu mândrie constat, că vă recunoște astăzi Europa întregă, adevărat model de bravură și de disciplină, apărătorii drepturilor României și înainte-mergătorii legalității și civilizațiunii europene.

„Cale bună dar, ostașilor, și Ddieu să vă protégă!

„Cugetările Mele cele mai afectuoase sunt nedespărțite de voi.

„Să trăiască România!

„Dat în Brăila, la 14 Novembre, anul 1878.“

Carol.

(Va urma).

Varietăți.

* Escel. Sa I. P. S. Archiepp și Metropolit Miron Romanul a sosit cu trenul de alaltăeri dimineața în mijlocul nostru.

* (Postal). Direcțiunea postei din Sibiu publică concurs pentru ocuparea oficiului de magistrul postal în Sereida (comitatul Murăș-Turda). Cauțiune 100 fl.; salariu 120 fl.; pașal de cancelarie 40 fl.; pașal pentru transportare 424 fl. — Terminul de concurs 3 săptămâni.

* Domnii profesori Dr. A. P. Alessi, Massim Pop ca autori și dl Paul Gieslar, ca editorul opului „Resbelul Oriental” sunt rogați cu toată modestia, a ne da desluciri, că au de cuget a continua edarea — întreruptă mai bine de 2 1/2 luni — a numitului op, și astfel a satisface celor promise de d-ilor, cu ocaziunea învițării la prenumerațiunea acelu op? și dacă nu! vor rebonifica acelor abonanți, cari au solvit anticipative costul întreg a abonamentului, ca astfel să nu detragă și din creditul altor întreprinderi de felul acesta? — A pași în publicitate în cestiunea prezentă, ne-am vădit necesități, în urma deselor încercări făcute pe calea privată, însă fără de nici un rezultat pozitiv ori negativ. — A. T.

Secăreimb, 16/28 Nov. 1878.

* („Cari fac milostenii și dreptăți se vor umplea de viștea” (Tob. 12. 9.) Subscrisul, în urma însărcinării venerab. veteran domn protopresbiter și președinte al comitetului paroch. gr. or. din loc; vin cu această ocaziune, a satisface totodată și unei recerinte reclamată de bunacuviniță, exprimând mulțămii publică parochianului domn Nicolae Floria, care a avut marinimositatea, a înfrunsa interiorul bisericii noastre, donându-i un standard bis. (prapore) cu prețul cumpărării de 120 fl. v. a. cetit una sută douăzeci florini v. a. — Pentru care binefacere primescă deci, cea mai cordială recunoștință, dorindu-i ca bunul Ddieu să-i lungescă șirul anilor vieții, în care restimp atât biserică cât și școlă — care chiar de prezente se află sub grea probă dar..... să mai pătă conta la spriginul moral și material din partea d-sale. —

Secăreimb 16/28 Nov. 1879.

Alexandru Fulia m/p.,
cleric abs. și invet.

* (Afganistanul) este un stat asiatic, compus din rase diferite și amestecate. Are de vecini pe Rusia asiatică, pe China, Persia și Indiile engleze. Prin poziția sa intermediară între Iranul propriu și Turkestan și Indostan, el este o țară, ce ține de aceste trei domenii etnografice.

Asupra numărului total a populației sunt date numai aprosimative. Statul general rus în o statistică dreșată pe provincii evaluează populația la 6,000,000 cuprindând și Cafiristanul. Cifra această ne indică o mică populație prin raport cu suprafața, care se calculează a fi de întinderea Germaniei.

Din punct de vedere militar configurația Afganistanului este un vast pept de munți străbătut de o rețea de văi. Este însă o deosebire de făcut între jumătatea țerei dela nord-răsărit și între cealaltă jumătate dela sud-apus. Prima jumătate e mult mai muntoasă: aci e Cabulistanul propriu și. Munții cei mai înalți sunt: Hindu-Coh, o prelungire din Himalaia, cari slujesc ca un mare zid de despărțire între populațiile, ce ascultă de Englitera și cele ce ascultă de Rusia. Acești munți sunt pururea acoperiți cu zăpadă și au o înălțime până la 18,000 picioare; ei continuă prin masivul muntilor Cohri-baba și un dublu șir merge spre Herat; în fine vin

munții Sefid-Coh străbătuți de strimtoarea Caiber, și munții Suleiman spre răsărit.

Riurile principale sunt: Cabul Daria, Balc-Daria, Murgob; Hasi Rud ce trece prin Herat și Helmund. Afară de acest din urmă toate celelalte nu sunt navigabile.

Drumurile, prin care o armată engleso-indiană ar putea străbate în Afganistan sunt: drumul Deragazi-Can peste Indus, diriguându-se prin poliția Tul spre Cetac, trecând pasul Bolon. Obiectivul trupelor, ce ar merge pe aci ar fi orașul Candahar, capitala Afganistanului meridional, poziție importantă din toate punctele de privire și poziție strategică de prima ordine. Pentru a face acest drum ar trebui 23 de zile. Furagiul și apa nu lipsesc. Dela Candahar se poate îndrepta sau spre Herat sau spre Cabul, capitala statului. Drumul dela Candahar la Cabul prin Chilat-I-Guilzi și Guzni e cel mai bun din tot Afganistanul, căci celelalte sunt nisce cărări. Această cale e 500 kilometri. Ierna e nămolită de zăpadă. Furagiul și apa sânt rare în aceste locuri. Pe lângă aceste sunt apoi drumurile dela răsărit. Mai multe strimtori duc dela Pengeab în Afganistan.

Climatul și pământul Afghanistanului e foarte variat. Văile sunt în general bine cultivate; însă se găsesc numeroase regiuni, unde apa lipsese și unde natura pământului nu e primitore de cultură.

Vara este extrem de călduroasă în șesurile despre sud-vest. În partea despre nord-răsărit succesia anotimpurilor se face regulat ca și la noi.

Iarna începe la finea lui Noemvrie și zăpeșile acoper atunci complect drumurile.

Armata Afganistanului, afară de ce pot da triburile, se ridică la 95,000 cavalerie și la 61,000 infanterie, sau preste tot vr'o 150,000 oameni.

„Resb.”

* (Lumina electrică). — Acum câte-va luni problema iluminării prin electricitate ne părea apröpe de a obține o soluțiune. Acum este încercătura de alegere între numeroasele sisteme inventate în statele unite în Anglia și în Franca. La Brusela, la Londra, la Paris, esperințele se urmăresc în prezența a o mulțime de ingineri și notabilități științifice. Lumina electrică a fost adoptată în atelierele arsenalului regal de la Woolwich. S'a decis a se cumpăra 100 felinare electrice sistemul Wedermann pentru Flushing. În Suedia municipalitatea de la Stokolm își propune a întrebuița lumina electrică Wedermann în câte-va mahalale a orașului.

Aparatul lui Wedermann s'a experimentat la Londra. Cu o mașină de forță de 2 cai, acest aparat produce o sumă de lumină, ce echivală cu 320 luminări, repărțită între 10 pliscuri. Inventatorul crede, că va putea divisa lumina sa în 500 pliscuri sau și mai mult în aceeași rasă, și a aprinde și stinge deodată felinarele alimentate de aceeași mașină. Lumina este strălucitoare și fiesă, ceea ce permite a o pune în sticle transparente. Inventatorul s'a îndreptat aparatul asupra unei colecțiuni de probe de postav de nuanțele cele mai delicate și mai fine; lumina a dat a-celor probe colorea lor naturală cu toate gradațiunile de nuanțe, ce le sunt proprie ziua.

PARTEA ȘTIINȚIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Comptabilitatea agriculturii.

(Înceiere.)

A intra mai afund în materie nu iartă nici colönele acestui diar politic,

nici limitile, ce-le am statorit de la început pentru acest articol.

N'am intenționat decât a dovedi două lucruri: 1. Dacă voiesce a exploata în mod rațional economia sa, agricultorul nu se poate lipsi de comptabilitate; 2. între toate sistemele de comptabilitate, numai comptabilitatea după dă garanție despre o rigorosă controlă a afacerilor într'o economie.

A pune în practică aceste rezultate, este tröba unui studiu special al comptabilității. Un articol de diar nu poate avé scopul, a da instrucțiune în comptabilitate, căci, dacă să fie aplicată cu succes, comptabilitatea trebuie cunoscută nu numai în esență, ci și în toate minusitățile ei. Afară de aceste ea recere și öre-care deprindere practică, care agricultorul o poate dobândi numai prin esperință. Trebuie să ne aducem totdeuna aminte, că comptabilitatea numai atunci este de folos, când ea în ori ce privință este completă și acomodată împregiurării; o comptabilitate, care însemneză numai jumătate din cele petrecute și se basază mai mult pe memorie și pe închipuiri decât pe fapte, aduce mai multă stricăciune decât folos.

Studiul, ce'l recomandăm aici, îl poate face fie-care agricultor, care se întresază de cauză. Căci dacă înțelegi odată esența unui sistem de comptabilitate, formele pretinse cu atât mai ușor și le poți însuși, cu cât esperința diinică servește în continuu de compas. Pentru un țeran, care are două trei părțile de pământ și trăsese de aci pe mâne, nesciind de regulă nici ceti nici scrie, comptabilitatea în deobște și cu atât mai mult comptabilitatea după va remâne „terra incognita.” Pe această clasă de agricultori — se înțelege — nu o putem avé în vedere, când dicem, că studiul comptabilității îl poate face fie-care agricultor, care să întresază de cauză.

Întrebarea este acum, cum și de unde să se facă acest studiu?

Literatura română este tineră, și prin urmare seracă, dar cu deosebire seracă în științele practice. Chiar teremal vast al agriculturii, pe care s'a învêtit și se învêrte majoritatea poporului român, a ramas apröpe sterp, încât privește producțiunea literară. Puținele opuri agricole, ce le avem sunt de o valöre îndoielnică și prea puțin se vor puté folosi de agricultori practici. Așteptările nostre la literatura comptabilității agricole trebuie să fie forte, forte moderate. Eu, cel puțin, cunosc numai o singura carte, ce s'a publicat în limba noastră despre acest object. Este o broșurică de 59 pagini octav plus tabele și formulare de registre, apărută la Bucuresci în anul 1870. *) Tractarea materii nu corespunde intru toate cerințelor juste, credem însă, că în lipsa elteia, cărticica această va fi de folos agriculturii, care voesce a introduce comptabilitatea în economia sa. Esactitatea comptabilității nu va suferi intru nimica, dacă agricultorul nu va urma întocmai celor prescise în manualul citat, și i-și va reserva öre-care autonomie, ca la toate întocmirile sale în economie. După ce agricultorul și a format conform prescriptelor teoretice, sistemul seu de comptabilitate, va fi bine, dacă va introduce acest sistem în economia sa mai întâiu în mod provisoric, și va coriga eventualele greșeli făcute după cum îl învață esperința în decursul anului. Mai observăm, că anul solar de regulă nu se ia de basă la comptabilitatea

*) Enciclopedia poporană. IX. Comptabilitatea agricolă sau ținerea registrelor unei moșii, fiă a unui proprietariu mare sau mic, fie a unui arendator sau agronom, prelucrată pentru usul scölelor rurale de Dimitrie Iarcu, vechiu Profesor și Inspector de scöle. Bucuresci. Librăria Socec & C. Calea Mogoșöea Nr. 7. 1870.

agricolă, ci așa numitul an agricol, care se începe cu 1 Iulie, și se sfirșesce cu 30 Iunie anului viitoriu. Anul solar este nepotrivit pentru comptabilitatea agricolă, din cauză, că cu 1 Ianuarie, când ar trebui să se facă inventarisarea, toate magazinele agriculturii sunt pline și facerea inventariului ar fi împreunată cu multe greutăți, pre când în 1 Iulie produsele recoltei sunt de regulă consumate, iar noua recoltă n'a început.

Pentru acei, care înțeleg limba germană, le stă la disosiție o literatură întregă despre comptabilitatea agricolă și nu pot a nu recomanda cartea domnului Fontaine, proprietariu de moșie. **) Ea espune într'un mod forte clar comptabilitatea agricolă și introduce pre agricultorul în toate misteriiile ei.

Eugen Brote.

**) Die Censur des Landwirthes durch das richtige Soll und Haben der doppelten Buchhaltung nebst Betriebsrechnung eines Vorwerkes von 357 1/2 Hectaren für den Zeitraum vom 1 Juli 1870 bis ersten Juli 1871. Bearbeitet von W. von Fontaine, Rittergutsbesitzer auf Deutsch-Krawarn. Zweite Auflage. Breslau, Verlag von Eduard Trewendt 1872.

Bursa de Viena

din 2 Decembre n. 1878.

Acțiuni de bancă	787 —
Acțiuni de credit	229 —
London	112 80
Argent	100 —
Galbin	5 56
Napoleon d'aur (poli)	9 31
Valuta nouă imperială germană	57 50

Economic.

Arad, 23 Noemvrie n. Grăul continuă a se manține la preț și a se urca chiar; ofertele au fost numeroase. Astăzi notăm fl. 7.25—8.75 pro maja metrică conform calității. Săcară nu s'a adus apröpe de loc, dar prețul a ramas același, anume fl. 5.20 pro m. m. Orzul are bună trecere, cărăturile fiind puține prețul de mai înainte fl. 5. 20 pro m. m. Ovșul a aflat puțin cumpărători, a reușit totuși cu fl. 5.20. Care va să diică: Secara, orzul și ovșul au același preț. Cucuruz s'a adus pușinel din cauza drumului miserabil și astfel prețul este supus la dese schimbări. Măriă promptă fl. 3.80—4. Spiritul se caută forte bine și a reușit cu prețuri ceva mai mari ca mai înainte. Măriă promptă în mare 26.75—27 fără bute în mic 27.50—28 fără și 30.50—31 cu bute cu tot pro 100 litre procentuale.

Estras din föia oficială „Budapesti Közlöny.”

Licitatiuni: în 20 Dec. 1878 și 20 Ian. 1879 imobil. lui Ioan Waldhütter în Călnic (jud. cerc. în Sebeșul säs.); în 5 Dec. imobil. contelui Nicolae Toroczkay în Cluj (trib.); în 7 Dec. 1878 și 9 Ian. 1879 imobil. lui Nicodin Murășan în Gogani; în 9 Dec. 1878 și 10 Ian. 1879 imob. lui Ioan Folkend în Domald (trib. Ibașfalău); în 5 Dec. imobil. lui Dimitrie Purciu în Lățcud; în 5 Dec. im. lui Vasilie Gira în Lățcud (jud. cerc. Sân-Martin); în 9 Dec. imob. lui Iosif Aleșius și soției sale în Sigișóra (jud. cerc) în 13 Dec. 1878 și 18 Ian. 1879 imob. lui Vasilie Pap în Tămaș; în 18 Dec. imob. lui Samuil Kilyen în Vălcău (jud. cerc. Uiedin); în 15 Ian. și 15 Febr. 1879 im. lui Martin Bratu și soți în Tilișca (trib. Sibiu); în 9 Dec. 1878 și 9 Ian. 1879 im. lui Coloman Moldovan și fiicei sale minor. în Baia mare (jud. cerc.); în 20 Dec. imob. lui Ioan Hoos și soți în Dișsa (trib. Bistrița); în 13 Ian. și 13 Febr. 1879 imob. lui Iosif Trifu în Westem (trib. Sibiu); în 20 Ian. și 20 Febr. imobil. lui Arpad Barsay în Petroșeni (jud. cerc. Hașeg); în 19 Dec. 1878 și 19 Ian. 1879 imob. lui, Moise Bonda în Cluj (trib.); în 8 Dec. 1878 și 9 Ian. 1879 im. dnei Andreiu Seifert în Zagăr (trib. Ibașfalău); în 8 Ian. și 8 Febr. imob. lui Toma Moldovan în Sibiu; în 13 Ian. și 13 Febr. 1879 imob. lui Ioan George Späck în Șelimer (trib. Sibiu); în 10 Dec. și 10 Ian. 1879 imobil. lui Carol Horvath și soți în Ösorheiu român (jud. cerc. Gherla); în 17 Dec. imobil. lui Ioan Gece în Restolț (jud. cerc. Șomcuta mare) în 29 Ian. imob. rămasului după George Jikeli în Marpod (trib. Sibiu). —